

Reactie LOBCM | Recente media-aandacht rondom bewindvoerders

Namens de koepelorganisatie LOBCM reageren wij op de recente media-aandacht voor beschermingsbewindvoerders.

Wie zijn wij?

Het LOBCM (landelijk overleg van bewindvoerders, curatoren en mentoren) is een samenwerkingsverband van drie beroepsverenigingen (NBPB, NBBI en VeWeVe), dat staat voor kwalitatief hoogwaardige bewindvoering en een goede dienstverlening aan cliënten door de goedgekeurde bewindvoerders, mentoren en curatoren. Door samen te werken kunnen wij de belangen van onze branche en - niet onbelangrijk - van onze kwetsbare cliënten beter behartigen.

Waarom dit bericht?

Er zijn veel misverstanden rondom beschermingsbewind. Hierdoor ontstaat een negatieve beeldvorming en worden bewindvoerders door de media in een kwaad daglicht gesteld.

Als platform voor de gezamenlijke beroepsverenigingen herkennen wij ons niet in deze berichtgeving en wij betreuren het eenzijdige en onvolledige beeld dat door de media wordt geschetst.

Beschermingsbewindvoerders

Beschermingsbewind is een wettelijke maatregel vastgelegd in het Burgerlijk Wetboek (Artikel 431: BW 1). Kwetsbare burgers met een geestelijke of lichamelijke problematiek wordt bescherming geboden op financieel gebied. Sinds 2014 is beschermingsbewind ook mogelijk voor mensen met problematische schulden.

De bewindvoerders die bij de landelijke verenigingen zijn aangesloten zijn betrokken, goed geïnformeerde, hoog opgeleide en integere professionals. Zij zetten zich voor de volle 100 procent in om hun werk goed te doen voor hun cliënten. In samenwerking met de beroepsverenigingen, Rechtspraak en het Ministerie van Justitie en Veiligheid is vanaf 2014 sterk ingezet op het verhogen en vastleggen van de kwaliteitseisen. Alle reeds actieve en nieuwe bewindvoerders zijn getoetst op deze eisen door het Landelijk Kwaliteitsbureau van de Rechtspraak en worden jaarlijks opnieuw gecontroleerd. Daarnaast stellen beroepsverenigingen aanvullende eisen aan de leden om zo voortdurende verbetering en verhoging van de kwaliteit te ontwikkelen. Ook deze eisen worden gecontroleerd met behulp van een jaarlijkse audit. **Het is absoluut een misverstand dat iedereen zomaar op eigen initiatief professioneel bewindvoerder kan worden. De term ‘commerciële bewindvoerders’ die veelvuldig door de media wordt gebruikt geeft een vertekend beeld. Deze term suggereert dat het eigen zakelijke belang vóór het belang van de klant gaat. Onze leden (professionele bewindvoerders) stellen het belang van de klant voorop.**

Soms wordt door de rechter een familiebewindvoerder toegewezen. Dit is een bekende van de onderbewindgestelde, bijvoorbeeld een ouder, echtgenoot of kennis. Pas bij drie of meer bewinden wordt gesproken over een professioneel bewindvoerder en moet de bewindvoerder voldoen aan de kwaliteitseisen voor bewindvoerders die opgesteld zijn door de rechtbank.

Snelle groei onderbewindgestelden

Door maatschappelijke ontwikkelingen is het aantal personen dat onder bewind is gesteld de laatste jaren snel gegroeid. Gemeentes worstelen met de oplopende kosten aangezien de vergoeding voor bewind meestal vanuit de bijzondere bijstand wordt bekostigd.

Uit het oogpunt van kostenbesparing stellen de gemeentes, bij monde van de VNG, dat bewindvoering door het gemeentelijke apparaat uitgevoerd zou moeten worden, omdat bewindvoerders geen prioriteit aan de schulden geven. Het beoogde doel is hiermee de uitgaven van de bijzondere bijstand te verlagen. De VNG gaat hiermee voorbij aan het doel van de wettelijke bepaling van beschermingsbewind, namelijk het beschermen en beheren van de financiën van kwetsbare personen. Beschermingsbewind staat los van een minnelijk of wettelijk schuldhulpverleningstraject. VNG kan geen gespecificeerde cijfers verstrekken waaruit blijkt dat bewindvoerders opzettelijk dossiers traineren.

Schuldhulpverlening is een taak van de gemeente

Het is van belang te weten dat schuldhulpverlening altijd al een taak is geweest van de gemeentes. De realiteit is dat de gemeentes de laatste jaren substantieel gekort hebben op hun budgetten voor schuldhulpverlening of de drempels (te) hoog hebben gemaakt voor toetreding. Het gevolg was dat wijkteams, ambtenaren van schuldhulpverlening en kredietbanken massaal gingen doorverwijzen naar de bewindvoering om zo te voorkomen dat de wachtlijsten onacceptabel lang zouden worden of om escalatie van de problemen te voorkomen.

Toegevoegde waarde beschermingsbewind

Het is belangrijk voor ogen te houden dat beschermingsbewind, ook wanneer de schulden zijn opgelost, juist een toegevoegde waarde kan zijn voor de betrokkene. Dit om niet weer in de problemen te komen en om ruimte te houden om te kunnen participeren in de maatschappij.

Meneer X strijdt al 5 jaar tegen kanker. Hij was hierdoor het overzicht over zijn betalingen verloren en ging, als compensatie voor zijn ellende, leuke dingen kopen. Zijn budget raakte uit balans en er ontstonden achterstanden in de huur en andere vaste lasten. Door de inzet van het bewind is zijn budget in balans gebracht en zijn de schulden afgelost. Toch blijft het bewind doorlopen. Mijnheer is nog steeds ziek en zou weer kunnen terugvallen in zijn oude patroon. Door het bewind heeft hij rust en zekerheid dat de betalingen goed lopen. Hierdoor kan hij zich meer richten op zijn gezondheid en meedoen in het leven. Afgelopen jaar kon hij zelfs weer op vakantie met de Rode Kruisboot.

De essentie van beschermingsbewind is dat kwetsbare mensen worden ondersteund. Dat mens-zijn belangrijk genoeg geacht wordt om mee te mogen doen in het leven. Het is een kwestie van beschaving dat wij de keuze maken daar als maatschappij in te investeren.

Wat levert beschermingsbewind op?

Het maatschappelijk belang van beschermingsbewind is lastig te becijferen. Hoeveel wordt er bespaard als gewoon de huur betaald wordt en er geen ontruimingstrajecten worden ingezet? Hoeveel wordt er bespaard als een gezin door het bewind een stabiel budget heeft en de kinderen gewoon naar school kunnen gaan met ontbijt in hun maag en een diploma kunnen halen? Wat is de besparing als de ziektekostenpremie maandelijks betaald wordt en wanneer er geen afsluiting van energie of water nodig is?

Financiële problemen werken door in de psyche van de mensen. Hierdoor ontwikkelen deze mensen (vaak) meer medische klachten en lopen de zorgkosten voor de maatschappij op. Uit wetenschappelijk onderzoek is diverse malen gebleken dat het vermogen tot logisch nadenken bij mensen met financiële problemen significant daalt. De zelfredzaamheid, voor zover die al aanwezig was, neemt substantieel af.

De focus van de gemeentes, mede in het kader van de bezuinigingen, wordt steeds meer gelegd op zelfredzaamheid, het inzetten van vrijwilligers of ondersteuning in het eigen netwerk van de cliënt. De vraag is of mensen hier, op het dieptepunt in hun leven, daadwerkelijk mee geholpen zijn.

Waarom een beschermingsbewindvoerder?

De inzet van de laatste jaren om de kwaliteit, kennis en professionaliteit van de bewindvoerders te verhogen, juist om het kaf van het koren te scheiden, geeft aan hoe serieus bewindvoerders hun werk aanpakken. Door deze wettelijke vastgelegde bescherming weg te halen en onder te brengen in het gemeentelijk apparaat, bij vrijwilligers of hulpmatjes, ontstaat juist het gevaar van misbruik vanwege het gebrek aan een gedegen controle.

Mevrouw X werd al enkele jaren door een vrijwilliger geholpen met haar administratie. Mevrouw is uiteindelijk onder bewind gekomen omdat de vrijwilliger geen toegang kreeg tot de post. Bij aanvang van het bewind bleek dat de cliënt al ruim drie jaar recht had op vergoeding via de bijzondere bijstand voor haar tafeltje dekje maaltijdverstrekking en daarnaast recht had op een vergoeding voor haar eigen bijdrage CAK. Ook was er al die jaren geen kwijtschelding gemeentelijke belastingen/waterschapsbelasting aangevraagd. De vrijwilliger had onvoldoende mogelijkheden om van de cliënt de juiste stukken op tafel te krijgen.

Een bewindvoerder heeft, door middel van de beschikking, meer mogelijkheden tot het vergaren van de juiste informatie. Vrijwilligers zijn niet controleerbaar, noch kunnen zij aansprakelijk gesteld worden wanneer zij steken laten vallen. Dit in tegenstelling tot de professionele bewindvoerders die gecontroleerd worden door de Kantonrechter en verplicht zijn een beroepsaansprakelijkheidsverzekering te hebben. **Juist vanwege het feit dat bewindvoerders de zorg en afwikkeling van de administratie volledig wegnemen en toewerken naar een stabiel budget, krijgt de betrokkene de rust en de kracht om zichzelf weer te herpakken en op termijn (indien mogelijk) weer stapje voor stapje naar zelfstandigheid te groeien.**

De gemeente als bewindvoerder....

Wij vragen ons af hoe het gesteld is met de keuzevrijheid en belangenbehartiging van de cliënt als deze verplicht wordt bewindvoering via de gemeente (of een andere voorliggende voorziening op 'advies' van de gemeente) te accepteren. Dit is dezelfde gemeente die wellicht ook de uitkeringsverstrekker van de cliënt is en waar de cliënt mogelijk een schuld heeft in de vorm van niet betaalde belastingen. **Door bewindvoering onder te brengen bij de gemeente lijkt hiermee een afhankelijkheidspositie voor de cliënt te worden gecreëerd waarbij de gemeente onder verschillende petten opereert. De professionele bewindvoerder is onafhankelijk en daarmee per definitie een betere keuze.**

De gemeentes willen de bewindvoering zelf gaan uitvoeren, omdat dit een kostenbesparing op zou leveren. Wij zijn echter van mening dat bewindvoering door gemeentes hoge kosten met zich meebrengt, zoals personeelskosten, overhead en huisvesting. **Naar onze inschatting zijn de kosten van gemeentelijke bewindvoering bij een integrale kostendoorberekening zelfs hoger dan het tarief dat voor particuliere bewindvoerders geldt.**

Wij zijn van mening dat de gemeentes zich zouden moeten richten op een betere samenwerking met de bewindvoerders, het mogelijk maken van een adequate en snelle inzet van een gemeentelijk schuldhulpverleningstraject, het opzetten van gezamenlijke projecten voor uitstroom (waar mogelijk) en het op de kaart zetten van vroegsignalering.

Meer informatie en contact:

www.lobcm.nl

www.nbpb.nl

www.nbbi.eu

www.veweve.nl